

**RECUPERAREA ȘI VALORIFICAREA ISTORICĂ A MEMORIEI VICTIMELOR
REGIMULUI TOTALITAR-COMUNIST DIN RSS MOLDOVENEASCĂ
ÎN PERIOADA ANILOR 1940-1941, 1944-1953**

PROGRAM DE STAT

Scopul major al Programului de Stat

Recuperarea și cercetarea istorică a memoriei colective privind perioada de instaurare și constituire a regimului totalitar comunist în RSS Moldovenească în perioada anilor 1940-1941, 1944-1953 (represiuni politice, foamete provocată, deportări și muncă forțată, colectivizare) prin colectarea și digitalizarea mărturiilor/interviurilor, valorificarea științifică, publicarea și punerea lor în discuție în mijloacele de informare în masă.

Programul prevede desfășurarea unui plan de acțiuni ce ar stimula procesul de democratizare a societății prin reflecții și interpretările formulate despre trecutul totalitar, ar favoriza accesul la scena publică a unor oameni anterior discriminați, aceasta fiind o excelentă ocazie de a le da cuvântul și pentru a fi ascultați, creându-se condiții la nivel de comunități de valorificare a acestor cunoștințe, participarea lor activă la “scrierea” istoriei.

Obiectivele programului:

- Colectarea și digitalizarea memoriilor victimelor și martorilor instaurării regimului totalitar-comunist în RSS Moldovenească în perioada anilor 1940-1941, 1944-1953;
 - Cercetarea, publicarea memoriilor și studiilor referitoare la memoria primilor ani de ocupație sovietică și etapele instaurării regimului totalitar în RSSM în perioada anilor 1940-1941, 1944-1953: represii, deportări, colectivizare, muncă forțată, foame provocată etc.
 - Conjugarea experienței acumulate de cercetătorii din România și Republica Moldova în procesul cercetare și valorificare istorică a memoriei victimelor regimului totalitar stalinist în Basarabia;
 - Informarea opiniei publice, difuzarea rezultatelor cercetărilor istorice prin publicații și mese rotunde, conferințe științifice, expoziție tematică.
 - Extinderea și împărtășirea experienței de valorificare a memoriei colective prin elaborarea de materiale-suport, instrucții pentru corpul didactic etc.
-

PROGRAMUL DE STAT – 4 ani

PROIECTE ÎN CADRUL PROGRAM DE STAT – 2 ani

3 proiecte zonale

3 proiecte (2015-2016)

- **Universitatea de Stat „Alec Russo” din or. Bălți**

Recuperarea și valorificarea istorică a memoriei victimelor regimului totalitar-comunist din RSS Moldovenească (anii 1940-1941, 1944-1953). Cercetări în raioanele din centrul Republicii Moldova, director de proiect: dr. Lidia Pădureac;

- **Universitatea de Stat din Moldova**

Recuperarea și valorificarea istorică a memoriei victimelor regimului totalitar-comunist din RSS Moldovenească (anii 1940-1941, 1944-1953). Cercetări în raioanele din centrul Republicii Moldova, director de proiect: dr. Ludmila Cojocar;

- **Muzeul Național de Istorie a Moldovei**

În cooperare cu **Universitatea de Stat „Bogdan Petriceicu Hasdeu” din or. Cahul**

Recuperarea și valorificarea istorică a memoriei victimelor regimului totalitar-comunist din RSS Moldovenească (anii 1940-1941, 1944-1953). Cercetări în localitățile din sudul Republicii Moldova, director de proiect: dr. Elena Postică

Rezultatele științifice obținute în raport cu obiectivelor Programului de stat

Pe parcursul anului 2016, prin proiectele și activitățile desfășurate, Programul de stat a continuat să promoveze și să realizeze în practică un domeniu nou pentru mediul științific din Republica Moldova. Cercetările trecutului totalitar are implicații fundamentale și este un element important în devenirea societății aflate în proces de democratizare și integrare europeană. Memoria victimelor regimului totalitar-comunist abordată prin metodele istoriei orale în ansamblu cu metodele observației participative și etnografică, cercetările documentelor de arhivă și studiul mărturiilor, actelor din arhivele de familie deschide noi perspective și elucidând multiple aspecte ale istoriei regimului totalitar-comunist în RSS Moldovenească, îndeamnă spre reflexie și atitudine față de trecutul totalitar.

Proiectele Programului de stat au continuat să disemineze rezultatele cercetărilor și experiența de valorificare a memoriei colective prin elaborarea colecției de documente de istorie orală (*Arhivele memoriei*, vol. I, tom. 2; vol. II tom. 2; vol. III, tom. 3), elaborarea textelor pentru trei colecții de studii, materiale-suport pentru programele de studii universitare, crearea bazelor de date la nivelul centrelor de instruire, resurse web, organizarea seminarelor metodologice pentru profesorii școlari, publicații și reportaje publicate în mijloacele de informație în masă, organizarea unei expoziții foto-documentare tematice la Muzeul Național de Istorie a Moldovei.

La fel, rezultatele studiilor au fost valorificate în comunicări științifice și studii prezentate la conferințe științifice naționale și internaționale, creându-se condiții și realizându-se schimbul de experiență cu cercetătorii de peste hotare și din Republica Moldova.

Programul a continuat să completeze baza de date digitale tematice la USM, să ofere consultanță muzeelor și paginilor web dedicate ororilor trecutului totalitar și memoriei victimelor regimului stalinist, contribuind la cunoașterea reciprocă a comunităților, coeziunea socială, implicarea civică și comunicarea între generații.

ACADEMIA DE ȘTIINȚE A MOLDOVEI
MUZEUL NAȚIONAL DE ISTORIE A MOLDOVEI

editor de volum ELENA POSTICĂ

ARHIVELE MEMORIEI

Recuperarea și valorificarea istorică a memoriei victimelor
regimului totalitar-comunist din Republica Sovietică
Socialistă Moldovenească

vol. II:

Cercetări realizate în localitățile din sudul Republicii Moldova

tom I

2016

ACADEMIA DE ȘTIINȚE A MOLDOVEI
UNIVERSITATEA DE STAT DIN MOLDOVA

editor de volum LUDMILA D. COJOCARU

ARHIVELE MEMORIEI

Recuperarea și valorificarea istorică a memoriei victimelor
regimului totalitar-comunist din Republica Sovietică
Socialistă Moldovenească

vol. I

Cercetări realizate în localitățile din centrul Republicii Moldova

tom I

2016

ACADEMIA DE ȘTIINȚE A MOLDOVEI
UNIVERSITATEA DE STAT „ALECU RUSSO” DIN BĂLȚI

editor de volum LIDIA PĂDUREAC

ARHIVELE MEMORIEI

Recuperarea și valorificarea istorică a memoriei victimelor
regimului totalitar-comunist din Republica Sovietică
Socialistă Moldovenească

vol. III

Cercetări realizate în localitățile din nordul Republicii Moldova

tom I

2016

Muzeul Național de Istorie a Moldovei
 UNIVERSITATEA DE STAT DIN MOLDOVA
 UNIVERSITATEA DE STAT „ALECU RUSSO” DIN BĂLȚI

organizează
CONFERINȚA ȘTIINȚIFICĂ

**MEMORIA VICTIMELOR REGIMULUI
 TOTALITAR-COMUNIST:**

Vineri, 25 noiembrie, ora 10.30

istorie
 impact
 responsabilitate

Evenimentul este organizat în cadrul Programului de stat
 „Recuperarea și valorificarea istorică a memoriei
 victimelor regimului totalitar-comunist din
 RSS Moldovenească în perioada anilor 1940-1941, 1944-1953”
 Director prof. univ. dr. hab. Anușel Petreanu
 Secretar științific conf. univ. dr. Virgiliu Bărbulescu

UNIVERSITATEA DE STAT DIN MOLDOVA
 MUZEUL NAȚIONAL DE ISTORIE A MOLDOVEI
 UNIVERSITATEA DE STAT „ALECU RUSSO” DIN BĂLȚI

în cooperare cu
 MUZEUL GENOCIDULUI ȘI REZISTENȚEI POPORULUI LITUANIAN

organizează
CONFERINȚA ȘTIINȚIFICĂ INTERNAȚIONALĂ

**MEMORIA CA PATRIMONIU CULTURAL
 ÎN LITUANIA ȘI MOLDOVA:**

Experiența cercetării și valorificării memoriei
 victimelor regimurilor totalitare
 și ocupației sovietice

Vineri, 2 decembrie, ora 10.30

Evenimentul este organizat în cadrul Programului de stat
 „Recuperarea și valorificarea istorică a memoriei
 victimelor regimului totalitar-comunist din
 RSS Moldovenească în perioada anilor 1940-1941, 1944-1953”
 Director prof. univ. dr. hab. Anușel Petreanu
 Secretar științific conf. univ. dr. Virgiliu Bărbulescu

Ministerul Culturii al Republicii Moldova
Muzeul Național de Istorie a Moldovei

Expoziție

**BASARABENI
 ÎN GULAG**

Dedicată victimelor deportărilor staliniste

Expoziție realizată în cadrul programului de stat Recuperarea și valorificarea
 istorică a memoriei victimelor regimului totalitar-comunist
 din RSS Moldovenească în perioada anilor 1940-1941 și 1944-1953

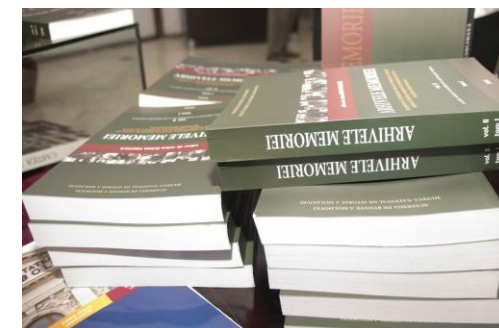
Coordonatori:
 dr. Elena POSTICĂ,
 dr. Ludmila Coșcaru
 Design: Victor Icu

Chișinău 2016

**Expoziție foto-documentară
„Basarabeni în Gulag”**
Muzeul Național de Istorie a Moldovei.
(28 iunie 2016, MNIM, or. Chișinău)

Reportaj TV [Moldova 1](#)

Conferința științifică bilaterală „Memoria ca patrimoniu cultural în Lituania și Moldova. Experiența cercetărilor și valorificării memoriei victimelor regimurilor totalitare și ocupației sovietice”, Universitatea de Stat din Moldova, Muzeul Național de Istorie a Moldovei, 2-3 decembrie 2016, m. Chișinău.

Seminarul teoretico-practic „Istoria orală – aspecte și perspective didactice” pentru profesorii școlari, Muzeul „Memoria Neamului”, 15 iunie 2016, m. Chișinău

Prezentare de carte serii de volume „Arhivele Memoriei”. Eveniment consacrat memoriei victimelor deportărilor și represaliilor politice în RSS Moldovenească, 22 decembrie 2016, Biblioteca Națională a Republicii Moldova

Reportaj TV Moldova 1: [Mesager, 23 dec. 2016, 29.28](#)

Indicatorii de activitate în cadrul Programului de Stat
Recuperarea și valorificarea istorică a memoriei victimelor regimului totalitar-comunist
din RSS Moldovenească în perioada anilor 1940-1941, 1944-1953
în anul 2016

	total			
Executori, total	24	6	8	10
Membri ai AȘM	-	-	-	-
Cercetători științifici	15	6	6	7
Doctori habilitați	1	1	-	-
Doctori	8	2	3	3
Cercetători științifici până la 35 ani	8	2	3	3
Doctoranzi	4	1	1	2
Numărul publicațiilor	135	62	45	22
Monografii în ediții internaționale	-	-	-	-
Monografii în alte ediții din străinătate	-	-	-	-
Articole în reviste cu factor de impact mai mare de 1	-	-	-	-
Articole în reviste cu factor de impact 0,1-1.0	1	1	-	-
Articole în alte reviste editate în străinătate	5	1	4	-
Monografii editate în țara	4	2	1	1
Articole în reviste naționale, categoria A	-	-	-	-
Articole în reviste naționale, categoria B	2	3	-	-
Articole în reviste naționale, categoria C	19	8	7	2
Articole în culegeri	38	15	13	10
Participarea la foruri științifice	60	32	20	8